

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012. Цей переклад було замовлено за підтримки Трастового фонду з прав людини Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Переклад не є обов'язковим для Суду. Для додаткової інформації дивіться повний текст копірайту наприкінці цього документа.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Erri Batasuna та Batasuna проти Іспанії [Herri Batasuna and Batasuna v. Spain] – заява №25803/04

Рішення від 30.6.2009 [Секція V]

Стаття 11

Пункт 1 статті 11

Свобода об'єднання

Розпуск політичних партій зі зв'язками з терористичною організацією:
відсутнє порушення

Факти: Політична організація Herri Batasuna була створена у вигляді виборчої коаліції та взяла участь у загальних виборах 1979 року. У 1986 році Herri Batasuna була включена до реєстру політичних партій Міністерством внутрішніх справ. У 2001 році заявник Batasuna подала документи до реєстру політичних партій для реєстрації в якості політичної партії.

У червні 2002 року Парламент Іспанії ухвалив Органічний закон №6/2002 про політичні партії ("ЗПП"). Основні інновації, запроваджені новим законом, були в Розділі II про організацію, функціонування та діяльність політичних партій і Розділі III про їх розпуск або судову тимчасову заборону. Рішенням від серпня 2002 року головний слідчий суддя *Audiencia Nacional* наклав тимчасову заборону на діяльність партії Batasuna та видав наказ про закриття на три роки будь-яких офісів та приміщень, які Herri Batasuna та Batasuna могли використовувати. У вересні 2002 року Державна рада, діючи від імені Уряду Іспанії, ініціювала провадження у Верховному Суді з метою розпуску партій-

заявників на підставі порушення ними нового ЗПП шляхом діяльності, що беззаперечно становила поведінку, несумісну з демократією та конституційними цінностями, демократичним процесом та правами людини. Того ж дня Генеральний прокурор також ініціював провадження у Верховному Суді з метою розпуску цих партій відповідно до ЗПП. У 2003 році Batasuna подала клопотання про направлення до Конституційного Суду попереднього запитання щодо конституційності ЗПП. Верховний Суд відхилив це клопотання, зазначивши, що заперечення, заявлені Batasuna стосовно конституційності ЗПП, уже були розглянуті та відхилені Конституційним Судом у рішенні від березня 2003 року. Верховний Суд оголосив партії Herri Batasuna та Batasuna незаконними та видав наказ про їх розпуск на підставі того, що вони переслідували "стратегію "тактичного сепаратизму" через тероризм". Суд визнав доведеним те, що зазначені партії були по суті єдиним цілим одна з одною та з терористичною організацією ETA. Верховний Суд описав їх як "угруповання, що поділяють по суті ту саму ідеологію ... і, більше того, які тісно контролюються зазначеною терористичною організацією", і зробив висновок, що в реальності існувала "одна організація, а саме терористична організація ETA, яка приховувалася за цими нібито окремими юридичними особами, створеними в різний час за допомогою процесу "операційного наступництва", наперед спланованого ETA". Суд обґрунтував своє рішення на підставі ЗПП. Він також наказав ліквідувати майно цих партій відповідно до цього ж закону. Двома рішеннями, винесеними в 2004 році, Конституційний Суд відхилив скарги *amparo*, подані заявниками проти рішення Верховного Суду.

Право: Розпуск партій-заявників становив втручання у здійснення їхнього права на свободу об'єднання. ЗПП визначав з достатньою ясністю організацію та функціонування політичних партій і дії, які могли призвести до їх розпуску або тимчасової заборони діяльності судами. Крім того, дії, які враховувалися Верховним Судом при прийнятті рішення про розпуск партій-заявників, були вчинені після набрання чинності ЗПП. Відповідно, втручання, про яке йдеться у справі, було "згідно із законом". На додаток, розпуск партій переслідував низку правомірних цілей, перелічених у статті 11, у тому числі інтереси громадської безпеки, запобігання заворушенням та захист прав і свобод інших.

Щодо того, чи було втручання необхідним у демократичному суспільстві та пропорційним, то Суд, насамперед, повинен був встановити, чи відповідав розпуск партій-заявників "нагальній суспільній потребі", перед тим, як вирішувати, якщо необхідно, чи було воно "пропорційним до правомірних цілей, які переслідувалися". Вирішуючи розпустити партії, Верховний Суд не обмежився згадкою того, що заявники не засудили напади, вчинені ETA, але навів перелік дій, які давали підстави для висновку про те, що партії-заявники сприяли терористичній стратегії ETA. Ці дії можна поділити на дві категорії: по-перше, ті, що робили внесок у створення клімату суспільного конфлікту, та, по-друге, ті, що становили непряму підтримку терористичній діяльності ETA. У всіх випадках, як було зазначено національними судами, ці дії були дуже близькими до відкритої підтримки насильства та схвалення осіб з імовірними терористичними зв'язками. Крім того, дії та промови членів і керівників партій-заявників, на які посилався Верховний Суд, не виключали застосування сили для досягнення їхніх цілей. Суд також не міг погодитися з аргументом заявників, що дії, на які посилався Верховний Суд, не були згадані в ЗПП в якості підстав для розпуску політичної партії. На думку Суду, дії заявників слід було розглядати разом як такі, що формували частину стратегії для досягнення їхніх політичних цілей, які, у їхній суті, суперечили демократичним принципам, сформульованим у Конституції Іспанії. Це становило одну з підстав для розпуску за ЗПП, а саме надання політичної

підтримки діяльності терористичних організацій з метою досягнення цілей підризу конституційного порядку або спричинення серйозних соціальних заворушень. У цій справі національні суди дійшли до розумних висновків після проведення детального вивчення доступних їм доказів, а Суд не бачив причин відходити від обґрунтування Верховного Суду, який установив зв'язки між партіями-заявниками та ЕТА. Більше того, з огляду на ситуацію, яка існувала в Іспанії багато років стосовно терористичних атак, особливо в "політично чутливому регіоні" країни Басків, ці зв'язки могли об'єктивно вважатися загрозою демократії. Нарешті, висновки Верховного Суду слід помістити в контекст міжнародної рішучості засуджувати публічний захист тероризму. Відповідно, дії та промови, які ставилися за провину партіям-заявникам, взяті разом, створювали чіткий малюнок суспільної моделі, яка передбачалася та захищалася ними і яка суперечила поняттю "демократичного суспільства". Отже, рішення щодо заявників, винесене Верховним Судом та підтримане Конституційним Судом, можна розумно вважати таким, що відповідало "нагальній суспільній потребі", навіть у контексті вузьких меж розсуду, які залишалися у держав. Суду залишалося встановити, чи було оскаржуване втручання пропорційним до правомірної мети, яка переслідувалася. Ураховуючи те, що зазначені проекти суперечили поняттю "демократичного суспільства" та становили значну загрозу іспанській демократії, санкція, застосована до заявників, була пропорційною до правомірною мети, яка переслідувалася, у розумінні пункту 2 статті 11. З огляду на вищенаведене, можна вважати, що розпуск партій був "необхідним у демократичному суспільстві", зокрема з тим, щоб забезпечити громадську безпеку, запобігання заворушенням та захист прав і свободи інших осіб в цілях пункту 2 статті 11.

Висновок: відсутнє порушення (одноголосно).

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини
Цей стислий виклад рішення, підготовлений секретаріатом, не є обов'язковим для Суду.

© Рада Європи/Європейський суд з прав людини, 2012.

Офіційними мовами Європейського суду з прав людини є англійська та французька мови. Цей переклад підготовлено на замовлення і за підтримки Цільового фонду «Права людини» Ради Європи (www.coe.int/humanrightstrustfund). Він не є зобов'язальним для Суду і Суд також не несе відповідальності за його якість. Переклад можна завантажити з електронної бази рішень (HUDOC) Європейського Суду з прав людини (<http://hudoc.echr.coe.int>) або з будь-якої іншої бази, в якій його розміщено з дозволу Суду. Копіювання тексту перекладу допускається в некомерційних цілях за умови наведення повної назви справи, разом із вищенаведеним повідомленням про авторські права та посиланням на Цільовий фонд «Права людини». З питань, пов'язаних з наміром використати ту чи іншу частину цього перекладу в комерційних цілях, прохання звертатися за адресою publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded

from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.